

MIVEL MEGNYILT A KLUB ...

... megindultak a különféle foglalkozások, mint pl. az enyém, a komolyzene-kör. Több kollégám szerint különös járvány van elterjedőben könyvtár-szerte: legfontosabb tünete, hogy a fertőzött személy igyekszik azzal foglalkozni, amihez nem ért. Én is megkaptam a kórt, elvállaltam a témavezetést, megterveztem a programot.

Mindezzel együtt sok előnye van annak, ha az ember laikus: olyan programtervet készíthet, amilyen szakértő sosem merne. Az én műsoromban sincs zene-történeti sorrend. Azt vettem alapul, hogy milyen művek hallgatásától válhat a közömbös ember zenerajongóvá; milyen sorrendben kell megismerkednie a zeneirodalom alkotásaival, hogy ez bekövetkezzék.

Igy talán érthető, hogy először a programzenével foglalkoztunk: Vivaldi, Beethoven, Rimszkij Korszakov, Musszorgszkij könnyen érthető, prózára könnyen lefordítható művei voltak műsoron.

Tervem, hogy a programzenétől fokozatosan elszakadva a hallgatók megközelítsék és megszeressék az elvontabban fogalmazó mesterek művészetét, Bachot, Mozartot, sőt a XX. század zenéjét és a legrégebb gregorián, liturgikus műveket is.

Módszerem rávezető jellegű. Igyekszem úgy magyarázni, hogy inkább kérdezzek: "Miből állapítod meg, hogy a hallott mű ezt és ezt fejezi ki?"

"Milyen szerepe van a kifejezésben a hangszernek, a hangnemnek, a tempónak, a dinamikának stb.?"

"Miből állapítható meg, hogy mikor született a zenemű?"

Ilyen és hasonló kérdésekre keressük együtt a választ.

Olvassátok a faliújságokat, mindig ott szerepel rajtuk a legközelebbi összejövetel időpontja. Várok mindenkit szeretettel. - BALOGH JUDIT

IRODAIMI KÖR ...

"Az író műve még nem készült el azzal, hogy megírták és kinyomtatták. A Raffaello-kép sötét szobában, vagy a IX. Szimfónia kottája olyan házban, ahol senki sem ért a muzsikához, vagy a ház leánya kuplékat döngtet a zongorán; halott kincs. Az irodalmi műbe is csak akkor költözik élet, ha van, aki el tudja olvasni. Mert ez technikailag jóval könnyebb ugyan, mint a IX. Szimfónia zenekari és énekszólamait megszólaltatni, de művészet kell ehhez is." - Benedek Marcell

... indítását tervezzük a KISZ keretében, de nem csak KISZ tagoknak! Minden igazán ember vágya, hogy gondolatait kicserélje, hogy valamit adjon s kapjon is. Mindkét gondolathoz szegődőket szeretnénk bevonni, segítséget nyújtani, és biztatást, ötleteket, vágyakat hallani. S mert "minden ember: fenség. Észak-fok, titok, idegenség: Lidérces, messze fény", nem vállalkozhatunk arra, hogy kizárólag saját gondolatvilágunknak, asszociációinknak megfelelően

alakítsunk ki programot.

S főként, ha egy műsor mindenkinek készül.

Akinak segíteni kell, érdeklődését felkeltani, másként kell kapcsolatot, közös utat keresni, mint aki már maga megtette ezt. Távolról sem "kezdő és haladó" fokról van itt szó, csupán az egymás iránti megértésről, emberségről.

Mindenkit örömmel várunk, akiben csak egy cseppje is megvan a szépség, a tartalom iránti vágyak. S akiben egy egész tenger van: érezze emberi kötelességének, hogy érnek, pataknak, folyónak egyaránt juttasson belőle.

E humanizmus jegyében kívánjuk működtetni ezt az irodalmi kört. Nem szerelmi lírát akarunk - Embert: torz és alabástrom arcú, Gondolatot: tiszta forrásból és örvénylő óceánból, Eszméket: gyökösekét és hirtelen felbukkanókat.

Ezt a gondolatot Szabolcai Bence fogta meg csodálatosan, Bartók Béla Cantata Profánájának kapcsán:

"itt csak egyetlen gondolat világít a természet erdején keresztül - az a gondolat, amely miatt ki kell törni az emberi világból, ami miatt a Szarvas-Emberek félresöpörték a társadalom minden hazugságát, ez az eszme a Szabadság, Bartók alapeszméje, a hitvallás ..." Szemünkbe tág világot: "Égből-eső márványt" és "Fekete Szivárványt fogni!"

Teljesség vágyára való törekvést szeretnénk sokaknak átadni, sokaktól megkapni.

Szebb, emberibb, szabadabb világot teremteni a fejekben és lelkekben, ahogy Ady Endre írta Holnapra gyógyuló bánat című versében:

Óh, végzet véges szörnyüisége,
Óh, Élet, röndes, dőre,
Miért nem figyelsz szemmel, vas-marokkal
A gyenge, tétova Időre?

Óh, örökös zárt határoosság,
Dalos hur, mely elpattan,
Hát nem lehet semmiképp élni
Tágabban, mindig szabadabban?

E költői hangvételű sorok után szeretnénk tájékoztatást adni arról a témaköréről, amelyet sok töprengés után kiválasztottunk.

A XX. század történelmének eseményei, hatalmas társadalmi átalakulásai; a világméretű válságok, megrázkódtatások és katasztrófák tanulmányaink során tulságosan is közel kerültek hozzánk, hogy ne ismernénk őket. Emiatt a történelmi szituáció, amelyből a XX. század művészete kibontakozott, részletes elemzésre nem szorul. Fel kell azonban figyelniük azokra a különböző eszmei tényezőkre, amelyek sokszor az őket létrehozó körülményektől sajátosan függetlenül, döntő befolyással voltak a kor tudtának, s így kifejező művészetének alakulására is.

Ilyen fontos tényezők a társadalomban kialakult polarizációk, az impe-

rializmus kibontakozása, a szocialista forradalom győzelme, majd fokozatos térhódítása, a nemzeti és antikolonialista mozgalmak. Nagyon fontosak a technika és tudomány terén végbement változások is, a Newton-i fizika világgépének megrendülése, a relativitás elmélet, a kvantum-elmélet, a magfizika eredményei, s ezek hatására az új fizikai rendszerelméletekkel együttjáró bizonytalansági érzés a hagyományos kutatás és megismerhetőség lehetőségeit illetően.

A másik nagy jelentőségű tényező az emberre vonatkozó új elgondolások térhódítása, elsősorban a pszichológia terén kialakult elméletek (főleg az ún. pszichoanalízis), amelyek bár tudományosan nem mindig állták meg helyüket, mint új mítoszt kínáló lehetőségek nagy hatással voltak a művészetek fejlődésére. A technika, amelynek gyors fejlődése mindannyiunkat megszedít, nem csupán eszközeinket és környezetünket változtatta meg, de szintén témává vált, sőt új művészetek kibontakozását, a művészetek elterjedését segítette elő (film, színes fotó, rádió, televízió ...). A XX. század művészetének a fentiek alapján nincs és nem is lehetséges egységes stílusa. Stilusok, esztétikák egymástól elszigetelődve és mégis egymással élnek, egymás mellett, s hogy a jelenkori irodalom minden aspektusában járatosak legyünk:

1. Az olyan zeneszerzői tendenciákkal, mint I. Sztravinszkij, Bartók, A Schönberg, G. Mahler, A. Honegger, ... stb. ismerkedünk, hiszen műveik felvilágosító analógiát kínálnak a modern irodalomhoz. (Kubizmus, konstruktivizmus - a modern polifónikus zene - irodalmi ekvivalensek analíziséhez vezet.)
2. Futuristák, szimultaneisták - G. Apollinaire, F. T. Marinetti, V. Majakovszkij ... stb.
3. Expresszionisták, proto-szürrealisták: Kassák, F. Kafka, J. Cocteau ...
4. Dadaisták: T. Tzara, H. Arp ... stb.
5. Szürrealisták - James Joyce.

Ez lenne az elképzelésünk, s egyúttal azt is szeretnénk bejelenteni, hogy első összejeövetelünket január közepére tervezzük. Szeretettel várunk mindenkit!

SZALAY MÁRTA

